

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: S. S., zastoupený JUDr. Jiřinou Smrkovskou, advokátkou v Praze, Jagellonská 1, 130 00 Praha 3, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 4. 3. 2003, čj. OAM-141/VL-07-06-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 11. 2004, čj. 28 Az 328/2003-58

t a k t o :

- I. **Kasační stížnost se zamítá.**
- II. **Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**
- IV. **Odměna advokátky JUDr. Jiřiny Smrkovské se určuje částkou 2 150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 3. 2003 neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a zároveň vyslovil, že se na něj nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalovaný odůvodnil své rozhodnutí tak, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu jsou jeho problémy s policií kvůli nelegálnímu obchodu, který provozoval jeho obchodní partner a potíže se soukromými osobami v zemi jeho původu. Žalobce si na postup policie nestěžoval ani se nesnažil svoje problémy vyřešit přestěhováním do jiné části Indie. Tyto informace posuzoval žalovaný ve spojení se zprávami Ministerstev zahraničí USA a ČR,

Ministerstva vnitra Velké Británie a zpráv ČTK ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v zemi původu žalobce. Dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádnou konkrétní obavu v případě návratu do své vlasti, kterou by bylo možno podřadit pod § 12 zákona o azylu, není splněna ani jiná podmínka pro udělení azylu a na žalobce se také nevztahuje žádná z překážek vycestování uvedených v § 91 tohoto zákona.

Žalobce rozhodnutí žalovaného napadl žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové. V žalobě namítl, že žalovaný porušil § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu a uvedl, že rozhodnutí žalovaného je vadné, neboť žalobci neudělil azyl dle § 12 a § 14 zákona o azylu, ani na něj nevztáhl překážku vycestování dle § 91 tohoto zákona. Žalobce opětně zdůraznil, že zemi původu opustil v důsledku problémů s policií zapříčiněných nelegálním obchodem jeho společníka, s nímž však nemá žalobce nic společného. Spravedlnosti se nemohl dovolat, protože neměl dostatek finančních prostředků. Žalobce proto navrhl, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové žalobu zamítl. Po posouzení důkazů, z nichž žalovaný vycházel při svém rozhodování, shledal, že jsou úplné a poskytují možnost spolehlivého zjištění stavu věci a jsou tedy dostatečné jak z pohledu požadavků správního řádu tak i zákona o azylu. Z těchto důkazů vyplývá, že příčina odchodu žalovaného z Indie tkvěla výhradně v problémech s místními policisty a soukromými osobami, což samo o sobě není důvodem pro udělení azylu. Ve správním řízení nebylo prokázáno a žalobce to ani netvrdil, že by byl pronásledován z některého z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Krajský soud dále zhodnotil, že žalovaný měl dostatek podkladů pro rozhodnutí o udělení azylu dle § 14 zákona o azylu a ve svém rozhodování postupoval v mezích zákona.

Krajský soud se rovněž ztotožnil se závěrem žalovaného, že z informací o zemi původu žalobce ani z údajů poskytnutých žalobcem nevyplývá existence překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu.

Proti rozsudku krajského soudu žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal včas kasační stížnost. V podání ze dne 17. 12. 2004 se stěžovatel dovolával kasačních důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. V doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 2. 2005 stěžovatel upřesnil, že se kasační stížnost vztahuje toliko k výroku I napadeného rozsudku, tj. zamítnutí žaloby a že důvodem kasační stížnosti je pouze to, že krajský soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil některé právní otázky (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.).

Stěžovatel vyjádřil souhlas se závěry žalovaného i krajského soudu, že mu nelze udělit azyl pro splnění některého z důvodů dle § 12 a § 13 zákona o azylu a že žádné relevantní důvody sám ani netvrdil. Má však za to, že jsou splněny podmínky § 14 zákona o azylu a žádá tedy kasační soud, aby vzal v úvahu jeho pohnutky a použil toto ustanovení. Stěžovatel poukázal na to, že je nemajetný, nemá finanční prostředky na zajištění obhajoby a jeho možnosti na vedení spravedlivého procesu v zemi jeho původu jsou tudíž prakticky nulové. Po návratu do Indie stěžovateli hrozí další útoky

na jeho osobu, což spolu se skutečností, že tyto útoky trvaly před jeho odchodem dlouhou dobu, představuje důvody zvláštního zřetele, pro které lze udělit azyl z humanitárního důvodu. Napadené rozhodnutí krajského soudu je dle názoru stěžovatele nezákonné, neboť krajský soud nesprávně posoudil právní otázky a dospěl k závěru, že stěžovateli humanitární azyl nelze udělit.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dále stěžovatel samostatným podáním ze dne 17. 12. 2004 požádal, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal v podobnostech na správní spis a poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Konstatoval, že dle ustálené judikatury má správní orgán právo rozhodnout v rámci volného správního uvážení a že na udělení azylu z humanitárního důvodu dle § 14 zákona o azylu není právní nárok. Žalovaný u stěžovatele neshledal žádné zvláštního zřetele hodné důvody pro udělení humanitárního azylu, proto navrhl kasační stížnost zamítnout a nepřiznat jí odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnout o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má právo na udělení víza za účelem strpění pobytu mimo jiné tehdy, pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku. Takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodování o kasační stížnosti pak je současné rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o ní.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Ze správního spisu soud zjistil, že stěžovatel ve správním řízení uvedl, že důvodem jeho odchodu z Indie byly problémy s policií a soukromými osobami. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že byl několikrát indickou policií zadržen a vyslýchán ve věci trestního stíhání jeho společníka kvůli nelegálnímu obchodu se zbraněmi, zlatem a drogami. Při výslechu policisté stěžovatele bili, stěžovatel však výslovně potvrdil, že nikdy nepožádal o pomoc proti postupu policistů. Chování policistů si stěžovatel vysvětluje tak, že chtěli zadržet jeho společníka a také chtěli od stěžovatele peníze. Tvrzení o fyzickém násilí páchaném policií na stěžovateli ani vynucování peněz stěžovatel neprokázal.

Dále stěžovatel v řízení před žalovaným uvedl, že měl problémy s neznámými soukromými osobami, které od něj požadovaly zlato a zbraně a informace o jeho společníkovi. Osobně se stěžovatel s těmito osobami nesešel, nechávaly mu pouze vzkazy a při tom zbily jeho otce. Stěžovatel se obrátil na policii, ale mu sděleno, že v situaci, kdy o neznámých osobách nic neví, nemůže se mu dostat účinné pomoci.

Bezprostředním důvodem odjezdu stěžovatele z Indie je podle jeho vyjádření skutečnost, že ho zbily dva neznámí lidé, o kterých se domnívá, že to byly osoby, které jej již dříve hledaly, přesně to však neví. Stěžovatel byl přesvědčen, že si jej neznámí najdou všude, proto se nepokusil přestěhovat do jiné části Indie.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky. Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ustanovení § 14 zákona o azylu stanoví, že nebude-li v řízení o udělení azylu zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Smysl institutu humanitárního azylu spočívá v tom, že rozhodující správní orgán má možnost poskytnout azyl i v případech, kdy nelze udělit azyl dle § 12 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na situace, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu, ale také na ty, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti rozhodování správního orgánu je omezena pouze zákazem libovůle, což obecně vyplývá pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených principů demokratického a právního státu.

Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu nemá žadatel subjektivní právo, správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení. Toto rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).

Žalovaný vycházel při svém rozhodování také z následujících podkladů: protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu, žádost stěžovatele o udělení azylu, zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Indii, informace Ministerstva vnitra České republiky týkající se stížností na postup police v Indii a Nepálu, informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky např. o obraně občanů proti nezákonnému postupu policie, informace Ministerstva vnitra Velké Británie o Indii vydané v říjnu 2001, informace ČTK.

Ze správního spisu je zřejmé, že žalovaný zkoumal, zda v případě stěžovatele nejsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu, přičemž dospěl k závěru, že tomu tak není. Je třeba zdůraznit, že stěžovatel ve správním řízení ani později v řízení před krajským soudem žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sám neuváděl.

Krajský soud v rámci přezkumu rozhodnutí žalovaného nezjistil při jeho rozhodování libovůli. Soud postupoval zcela správně, neboť při přezkumu nezasahoval do správního uvážení žalovaného o otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, ale zaměřil se pouze na otázky procesní. Jak již výše uvedeno, úkolem soudu ve správním soudnictví je přezkum pohledem zákonnosti. Volné uvážení o udělení azylu z humanitárních důvodů v závislosti na okolnostech konkrétního případu je vyhrazeno toliko žalovanému.

Kasační soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že soudní přezkum rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu krajský soud provedl řádně a v přiměřeném rozsahu. Kasační soud se zabývá přezkumem rozhodnutí krajských soudů, v žádném případě není oprávněn zasahovat do volného uvážení žalovaného, proto žádosti stěžovatele, aby sám „použil § 14 zákona o azylu“ nemůže vyhovět.

Nejvyšší správní soud tedy zhodnotil stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů příslušelo, náklady řízení nevznikly. Zástupci stěžovatele ustanovenému dle § 35 odst. 8 s. ř. s. přiznává soud odměnu ve výši 2 150 Kč, tj. 2 úkony právní služby podle advokátního tarifu (§ 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), totiž převzetí a přípravu zastoupení (písm. a), a jedno písemné podání soudu ve věci samé. Za každý úkon náleží částka 1000 Kč (§ 7 a 9 odst. 3 písm. f) a ke každému úkonu se připočítá paušální náhrada hotových výdajů 75 Kč (§ 13 odst. 3), celkem tedy 2 150 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. června 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu